

KÜTÜPHANECİLİKTE BÜYÜK BİR İNKILÂP
HALKIN AYAĞINA GİDEN KÜTÜPHANE *

Birkaç ay evvel Louisville'deki halk kütüphanesine bir kadın gelmişti. Müracaat yerindeki kızın yanına giderek, odası için çerçevesi bir tabloyu ödünç olarak almak istediğini söyledi. Kendisine, kütüphanedeki 100 tablonun büyük bir kısmının dışarı verilmiş olduğu bildirildi. Fakat o, Kentucky'li bir ressamın yaptığı sulu boya resmi beğenince, resim bir ay müddetle kendisine verildi.

Biraz sonra kütüphanenin plâk koleksiyonunun bulunduğu kısma giden bu kadın 5 plâk seçti. Biraz ilerden de birkaç kitap aldı. İşini bitirdikten sonra aşağı inince, birkaç kişinin televizyon seyretmekte olduğunu gördü. Eve döndükten sonra Louisville halk kütüphanesi radyo istasyonunun yayını dinledi.

WEPL adlı bu radyo istasyonu, hergün 14 saat müddetle halka hizmet etmektedir. Bu istasyon, zengin bir musiki yayınından maada, radyo ile Fransızca dersleri, kitap hülâsaları, temsiller ve naklen yayınlar da vermektedir.

Kütüphane, plâk koleksiyonlarını ve kitaplarını, herhangi bir talep karşısında eğitim müesseselerine göndermektedir. Bu plâklar arasında en tanınmış sesler, en güzel temsiller, tanınmış kimse-lerin konuşmaları ve kültürel mevzular vardır. Mektepler ve şahıslar, aynı zamanda kütüphanenin 550 filminden de istifade edebilmektedirler.

Son 3 sene içinde, kütüphanenin ücretsiz gece derslerine, 3000 kişi devam etmiştir. Dersler, haftada dört gün, geceleri yapılmaktadır. Üniversite hocaları buraya gelerek ders vermektedirler.

Bu kadar hizmete karşılık, 368.000 nüfuslu Louisville'de adam başına düşen yıllık masraf 35 kuruş gibi ehemmiyetsiz bir para tutmaktadır. Kütüphaneyi halkın ayağına götürmek için girişilen teşebbüste iki kişinin büyük hizmetleri görülmüştür. Bunlardan biri kütüphanenin müdürü Reginald Graham, diğeri belediye reisi Charles Farnsley'dir..

* Karl Detzer'in, Sat. Review of Literature dergisinde çıkan bu yazısının Türkçe tercümesi "Bütün Dünya", nın Eylül 1951 tarihli, 44. sayısından iktibas edilmiştir.

75 sene evvel Louisville kütüphanesi, ticaret maksadı ile bazı kimseler tarafından işletiliyordu. Sonradan şehirliler tarafından umumî bir kütüphane şekline sokulmasına teşebbüs edildi. 45 sene evvel Andrew Carnegie, Louisville'lilere şimdiki kütüphane binasını hediye etti.

25 sene evvel, Louisville'den geçen Ohio nehri üzerinde büyük bir köprü inşa edilmişti. Bu köprünün masrafı köprü resmi denen bir vergi ile ödenecekti ve artan parayı belediye reisinin kullanması hususunda kendisine takdir salâhiyeti tanınmıştı. Üç yıl evvel son bononun karşılığı ödendiği zaman, belediye reisi Farnsley'in elinde 50.000 dolar kalmıştı.

Farnsley, eskiden kütüphanenin idare heyetinde bulunduğu için, müessesenin paraya ihtiyacı olduğunu biliyordu. Kütüphanenin halka yaptığı hizmetleri genişletmesi için 50.000 doları kütüphane emrine tahsis etmekten çekinmedi. Kütüphane müdürü Graham, bu para ile ilk olarak bir radyo istasyonu kurdu. Diğer teşebbüsler de bunu takip etti.

Farnsley'in yaptığı ikinci mühim teşebbüs, zencilerin de kütüphaneye girmesini temin etmek oldu.

Kütüphaneye televizyon konduğu zaman, kültürlü kimseler, bunun okuma hevesini baltalayacağını ileri sürerek itiraz etmişlerdi. Halbuki tam aksine, istatistikler, televizyon konduktan sonra kitap alanların yüzde 46 arttığını göstermektedir. Zira televizyonu seyretmeğe gelenler umumiyetle bir kitap alarak eve dönmektedirler.

Belediye reisi Farnsley, Ressamlar Birliği ile san'at eserlerinin muayyen müddetle meraklılara âriyet olarak verilmesi için teşebbüse geçtiği zaman, ressamlar bu teklifi soğuk karşılamışlardı. Fakat sonradan bunun iyi netice verdiğini hayretle görmüşlerdi. Zira âriyet olarak evine tablo alan kimseler, çok defa tablodan ayrılmak istemedikleri için, resmi satın alıyorlardı.

Kütüphane müdürünün ve belediye reisinin gayesi; bütün zorlukları yenerek kitapları, san'atı, müziği ve tahsili halkın ayağına kadar götürmektir. Çok çalışkan ve müteşebbis bir insan olan kütüphane müdürü Graham bir mesajında şöyle demektedir: "Kütüphanecinin yalnız, geniş kültürlü bir insan ve hoca olması kâfi değildir. O, aynı zamanda kütüphanesindeki eşyaları başkasına sevdirmesini bilmelidir."

Louisville kütüphanesinin yaptığı teşebbüs, bu şehirde çok iyi netice vermiştir. Bunun başka şehirlerde ve memleketlerde muvaffak olup olmayacağı bilinmemekle beraber, bir defa olsun tecrübe edilmeğe değer.